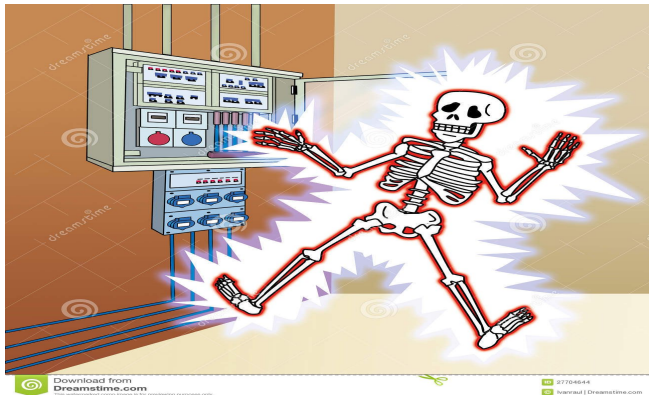

Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік фармацевтика академиясы

Мейірбике ісі кафедрасы

ПРЕЗЕНТАЦИЯ

Тақырып : *Сұға тұншығуда, электрожарақаттануда, найзағаймен зақымдану кезіндегі алғашқы дәрігерге дейінгі көмек. Ауру күтімінің тәжірибесі.*

Дайындаған : Елтоева Б.Н
Тобы : 302 ФК Б
Қабылдаған : Еримбетова Л.С

Жоспар

Кіріспе

Негізгі бөлім

Сұға тұншыққанда алғашқы көмек

Электржарақаттанудағы алғашқы көмек

Найзағаймен зақымдану кезіндегі алғашқы көмек

Науқас күтімі

Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер

Кіріспе

Жаз айлары — су қоймасында демалушы адамдар үшін өте қауіпті уақыт.

Су қоймаларында болатын оқиғалардың басты себебі адамдардың суда өзін-өзі ұстау мәдениетінің жоқтығынан:

- ❑ *Мас күйінде суға түсу;*
- ❑ *Қайықпен жүзу кезінде арнайы құтқару жабдықтардың болмауы;*
- ❑ *Балалардың су қоймасы маңында үлкендердің қарауынсыз, жалғыз қалуы;*
- ❑ *Жүзуді білмейтіндігі және жүзу кезінде өз күшін дұрыс есептемеуі;*
- ❑ *Шомылуға арналмаған жерде суға түсу.*

Егер сіз суға кету жағдайларының куәсі болсаңыз **нөмірі 112 құтқару қызметінің телефонына** қоңырау соғыңыз.

Сұға тұншыққанда алғашқы көмек көрсету

Зардап шеккенге алғашқы көмекті судан көтеріп, жағаға немесе катерге жеткізгенше көрсету керек.

Зардап шеккеннің жағдайын толық білу қажет.

Зардап шеккен адамның әзір есі болса, үстін құрғатып сүртіп, жылы жерге әкеліп, ыстық шәй, кофе немесе шарап беру керек. Ал егер, зардап шеккен адам көп уақыт бойы су астында қалып, ессіз жатса, егер ол тұншығып (асфиксия) немесе клиникалық өлім жағдайында болса, дереу дәрігер шақыру керек. Дәрігер келгенше уақытты жоғалтпай, зардап шеккенге алғашқы көмек көрсетуді бастау керек; зардап шеккен адамды шешіндіріп, оның ауыз-мұрнын лай-кұмнан тазартып, ұртына таза орамалдан істелген білекше немесе кесек ағаш салу керек; тез арада өкпеге жасанды дем беруге кірісу керек.

Зардап шеккенді катерге, құтқару қайығына салып жағаға жеткізгенше, жасанды дем беруді жалғастыру керек, ол үшін ауа шығарғыш немесе арнаулы демалғыш және Рубенс қабын қолдану керек. Ұйқы тамыры соқпаса тез арада жүрек сылауына кірісу керек. Жұтқан суды толығымен өкпеден шығарамын деген ой қате (орындалмайтын іс).

Зардап шеккенді етбетінен жатқызып, аяқтарын иіп, кеудені қырынан қысып (10-15 секунд ішінде) осыдан кейін зардап шеккенді арқасына аударады.

Егер тістерін аша алмаса, ауызын қолмен ашып, арнаулы санитарлық сөмкедегі жабдықтарды немесе қолда бар қатты заттарды (қасық және т.б.) қолдану керек.

50 сурет. Зардап шегушінің тыныс жолдары мен асқазанынан суды шығару үшін келтірілітін қажетті жағдай.

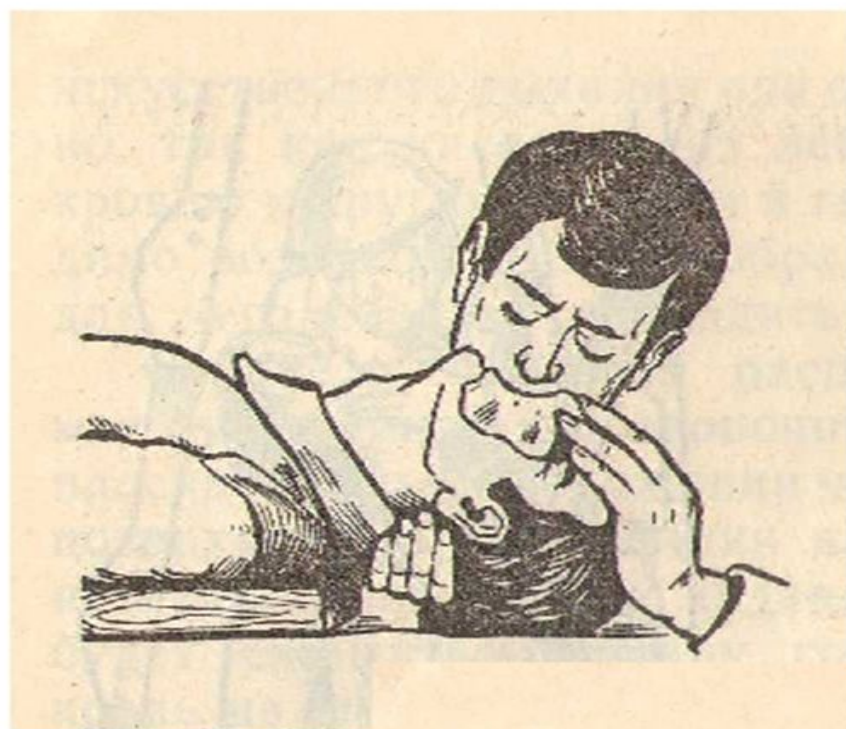
Зардап шеккенді құтқару орталығына жеткізгенше бүкіл шараларды жалғастыра беру керек. Аса бір қателік — жасанды дем беруді тоқтату. Зардап шеккеннің уақытша дем алуы, оның толық қалпына келуі емес, сондықтан ессіз болса да, өкпенің ісігі болса да жасанды дем беруді жалғастыру керек. Жасанды дем беру желісін, демалуы 1 минутта 40 рет соғып, денесі көгере бастаса да жасау керек.

Көмекті тезірек, үзбей, уақытымен көрсетуді әруақытта есте ұстау керек.

«Ауыздан ауызға» жасанды дем беру техникасы Зардап шеккеннің қаптал жағынан тұру керек;

- 1. Бір қолды зардап шеккеннің маңдайына, екінші қолды иегіне қойып, басын шалқайтып, төменгі жақты жоғарғы жаққа көтеріп, қысу керек.
- 2. Саусақтармен иегін ұстап, төменгі ерінді қысып зардап шеккеннің ауызын жабу керек;
- 3. Ауаны терең алып зардап шеккеннің мұрнын ауызбен жауып «ауа шықпайтын күмбез» жасау қажет;
- 4. Зардап шеккеннің мұрнына қатты дем жіберу керек.

Ауызға немесе мұрынға орамал, мата арқылы дем беру, ауа өтуін қиындатады. Жасанды дем берудің «ауыздан ауызға» немесе «ауыздан мұрынға» жасалатын қарапайым шарты — зардап шеккенге ең ығғайлы әдіс.

“Ауыздан ауызға” дем
беру тәсілі.

“Ауыздан
мұрынға” дем
беру тәсілі.

«Ауыздан мұрынға» әдісімен жасанды дем беру.

Құтқарушыда арнаулы жабдықтар болса, зардап шеккенді арқасына жатқызып, жауырын арасына білік қойып, басын шалқайтады.

Ауа шығарғыш (арнаулы) бір шетімен зардап шеккеннің ауызына кіргізіледі. Ауа шығарғышты тіс арасынан жоғарғы иілген жағымен төмен, содан кейін ойысқан жағын төмен айналдыру керек.

Ауа шығарғыш дұрыс орналастырса, тіл ауыздың түбіне қыстырылуы керек, тілдің тыныс жолын жауып тастамауы керек. Зардап шеккеннің мұрынын екі жағынан саусақпен қысу керек. Терең демалып, ауа шығарғыштың шетін ауызға алып, зардап шеккенге дем беру керек, көмек беруші ауызын ауа сорғыштың шетін босатуы керек.

Құтқарушы жалғыз адам болса, жасанды дем берумен жүрек уқалауы 1:4, 1:6 көлемінде, 1 демалыста 4-6 сылау қозғалысы, басқа да 2:15 көлемінде, тек 1 минутта 16-18 дем және 70-72 сылау қозғалысы болуы қажет.

«Электр тоғынан зардап шегушіге алғашқы көмек»

Электр тоғының немесе найзағайдың- атмосфералық электр түйісінің әсерінен болатын зақым *электр жарақаты* деп аталады. Электр тоғының немесе найзағайдың электр ұшқынының организм арқылы өтуі жергілікті және ортақ бұзушылықты туғызады. Жергілікті зақымдау электр тоғы кіріп шыққан жерлердегі ұлпалардың күйуінен көрінеді. Тоқтың соғуы- организмге термиялық, электрлік және механикалық әсерден туындайтын күрделі химиялық-физикалық құбылыс.

Электр тоғы өткен кезде зардап шегушінің жеке түйсінулері әртүрлі: жеңіл соққы, дененің күйіп ашуы, бұлшық еттің құрысуы, дірілдеу.

Белгілері: тері жамылғыларының ағаруы, сілекейдің көп бөлінуі, құсықтың келуі, жүрек төңірігінің сырқырауы. Тоқтың әсерін жойғаннан кейін зардап шегуші шаршауды, бүкіл денесіндегі ауырлықты, еңсесін басуды немесе қозуды сезінеді.

- Электр жарақаты кезіндегі жүйке жүйесіне электр тоғының әсері нәтижесінде пайда болған ортақ құбылыстар аса қауіпті. Тоқ соққан адам бірден есінен айырылады, бұлшық еттің қысқаруынан кейде зардап шегушіні электр тоғы бар өткізгіштен ажырату өте қиынға түседі. Жүйке клеткаларының зақымдалуының нәтижесінде сырқаттар ауыр күйді бастан өткереді. Естен айырылу, дене температурасын төмендеуі, тыныс алуының тоқтауы, жүрек қызметінің әлсіреуі, дененің құрысуы.

- **Электр жарақатындағы алғашқы медициналық көмек**

Алғашқы көмек көрсеткен кездегі басты сәттердің бірі- зардап шегушіні электр тоғынан тез босату. Бұны қауіпсіздік тәртіптерін сақтай отырып, өте мұқият жасаған жөн. Бұған бүкіл тізбектен тоқты ажырату, рубильникті, қосқышты, тығынды ажырату, өткізгіштерді кесу, зардап шегушінің денесінен электр өткізгіштерді құрғақ таяқ пен алып тастау арқылы қол жеткізіледі. Ажыратылмаған өткізгіштері жатқан кезде зардап шегушіні жалаң қолмен ұстау қауіпті. Зардап шегушіні өткізгіштен босатып, қауіпсіз жерге апарғаннан кейін оны мұқият тексеру қажет. Жергілікті зақымдануды термиалық күйік кезіндегі сияқты емдеп, таңғышпен жабады.

Первая помощь при поражении электрическим током

Основными условиями успеха при оказании первой помощи пострадавшим от электрического тока и при других несчастных случаях являются быстрота действий, надежность оказываемой помощи. Эти качества могут быть выработаны лишь соответствующими тренировочными упражнениями и приобретением навыков. Промедление и длительная подготовка могут повлечь за собой гибель пострадавшего. Каждый работник должен знать правила освобождения людей от действия электрического тока.

Помощь пострадавшему, оказываемая неспециалистом, не должна заменять собой помощь медицинского персонала. Во всех случаях поражения электрическим током вызов врача является обязательным независимо от состояния пострадавшего. Не следует отказываться от дальнейшего оказания помощи пострадавшему и сразу считать его умершим при отсутствии дыхания, сердцебиения, пульса. При поражении электрическим током смерть часто бывает кажущейся, и решающий вопрос о целесообразности дальнейших мероприятий по спасению пострадавшего и вынесении заключения о его смерти имеет право только врач.

Помните! Перед оказанием помощи пострадавшему от действия электрического тока необходимо, в первую очередь, принять все меры личной безопасности.

Правила освобождения людей от действия электрического тока

Освобождение пострадавшего от действия электрического тока в установках свыше 1000 В

Во всех случаях освобождения от воздействия электрического тока, необходимо прежде всего быстро разорвать его от действия электрического тока. При этом следует помнить, что прикоснувшись к человеку, находящемуся под напряжением, человек сам станет источником напряжения. Поэтому запрещается освобождать людей без помощи изолирующих устройств, которые имеются на рабочем месте. Освобождение с помощью чистой одежды или предметов окружающей обстановки возможно только в случае отсутствия напряжения на месте действия тока. Для освобождения пострадавшего от действия электрического тока, находящегося под высоким напряжением свыше 1000 В, следует использовать специальные средства. После освобождения человек или животное размещаются на изолирующей поверхности.

Освобождение пострадавшего от действия электрического тока в установках до 1000 В

При освобождении пострадавшего от воздействия электрического тока, а не от действия тока и напряжения (св. 1000 В), человек должен находиться сухой поверхностью, сухой или другой сухой предмет, не проводящий электрический ток. Запрещается для этой цели использовать предметы из древесины. Для освобождения пострадавшего от воздействия электрического тока, находящегося под напряжением, запрещается использовать чистую одежду или предметы чистой обстановки, находящиеся в непосредственной близости от пострадавшего. После освобождения пострадавшего от действия электрического тока, находящегося под высоким напряжением свыше 1000 В, следует использовать специальные средства. После освобождения человек или животное размещаются на изолирующей поверхности.

Правила проведения искусственного дыхания и наружного массажа сердца

Неправильно

Правильно

Искусственное дыхание

Искусственное дыхание является средством предотвращения гибели человека, если пострадавший не дышит или дышит очень слабо, а также если человек находится в состоянии комы. Искусственное дыхание можно выполнять только после освобождения пострадавшего от действия электрического тока и прекращения кровотечения из раневых мест. Искусственное дыхание можно выполнять только после освобождения пострадавшего от действия электрического тока и прекращения кровотечения из раневых мест.

Для выполнения искусственного дыхания пострадавшего следует уложить на спину, расстегнуть воротник, расстегнуть пуговицы, расстегнуть пояс. При этом следует помнить, чтобы голова пострадавшего не запрокинулась и не повредила шейные позвонки. Для обеспечения правильного проведения искусственного дыхания следует поддерживать голову пострадавшего наклоненной назад, так чтобы подбородок оказался на одной линии с шеей (рис. 8).

Для проведения искусственного дыхания пострадавшего следует уложить на спину, расстегнуть воротник, расстегнуть пуговицы, расстегнуть пояс. При этом следует помнить, чтобы голова пострадавшего не запрокинулась и не повредила шейные позвонки. Для обеспечения правильного проведения искусственного дыхания следует поддерживать голову пострадавшего наклоненной назад, так чтобы подбородок оказался на одной линии с шеей (рис. 8).

Наружный массаж сердца

При отсутствии у пострадавшего пульса для восстановления кровообращения необходимо проводить наружный массаж сердца. Для проведения наружного массажа сердца пострадавшего следует уложить на жесткую поверхность, обеспечить его правильную голову и шее, обеспечить дыхание. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди.

Для проведения наружного массажа сердца пострадавшего следует уложить на жесткую поверхность, обеспечить его правильную голову и шее, обеспечить дыхание. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди.

Для проведения наружного массажа сердца пострадавшего следует уложить на жесткую поверхность, обеспечить его правильную голову и шее, обеспечить дыхание. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди. Массаж сердца выполняется двумя руками, при этом пальцы обеих рук должны находиться на уровне груди.

Науқастың күтімі - бұл жан-жақты қызмет көрсету, науқастың сауығуына жасалатын жағдайлар, көмек көрсету түрлері және дәрігерлердің нұсқауларын орындау. Көптеген науқасқа көрсетілетін көмек түрлері, ережелері бұрынғы заманнан белгілі. Ертеде дәрігерлер науқас алдында әлсіз болған кезде науқасты күтім жасап, қамқорлап емдеген. Сондықтан күтімнің әсері өте зор деп есептеледі. Медицина мекемелеріндегі күтім медицина қызметкерлерінің міндеттеріне жатады. Күтім тек қана білімді емес, біліктілікті де талап етеді. Ең маңыздысы науқасқа ауруын есіне салмай, мүмкіндігінше ұмыттыру, жағымсыз әсерден сақтандыру.

Ем алудың барлық кезеңінде де жағымды тұрмыстық және психологиялық жағдайлар тудыру қажет. Науқас психологиясын жете білсеңіз оған көрсетілетін күтім әсері де ықпалды болады.

Күтім: **жалпы және негізгі** болып екі түрге бөлінеді. Егер науқастың хәлі аса ауыр болса, әсіресе оның ішкі құрылысы мен ағзаларының қызметтері бұзылса немесе төмендесе, онда оны арнаулы палатаға (қарқынды емдеу) орналастыру керек. Науқастың бөлмесі таза, желдетілген, жарық және басқалардан оқшауланған болуы тиіс. Бөлме күніне 2 рет жинастырылады. Бөлменің температурасы 18-20°C, ылғалдылығы - 60 % болуы шарт. Күн шуағы молырақ түссе, науқастың көтеріңкі көңіл күйіне оның әсері мол. Ең маңыздысы - жеке бас тазалығын сақтау тәртібін қатаң орындау. Аптасына бір рет дәрігердің рұқсаты бойынша науқасты шомылдыру. Қолдарын, бетін әрбір тамақтандыру алдында жуу. Шашын жылы сумен сабандап жуу, тырнақтарын алу. Күніне 2 рет тістерін тазалаулары қажет. Ауыр халдегі науқастардың ауыз қуысын 0,5 % гидрокарбонат натрийіне (ас содасына) батырылған мақтамен сүрту.

Жалпы күтім дегеніміз - бөлімшенің гигиеналық қалпы, науқастың жеке гигиенасы, тамақтануы және дәрігер нұсқауларын дер кезінде және толық орындау болып табылады.

Негізгі күтім дегеніміз дәрігер берген нұсқауларды қатаң түрде орындау (егер сырқат төсектен тұрмаса, көмекті сол жерде көрсету).

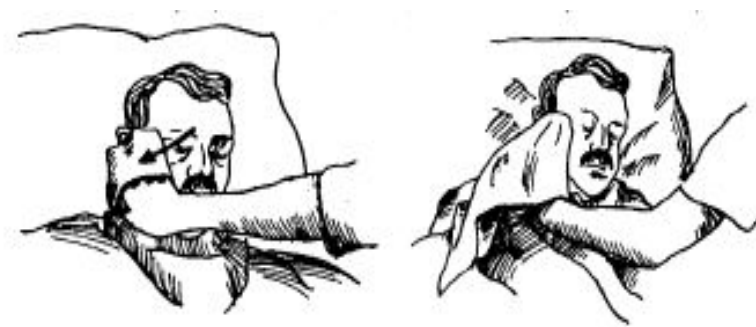
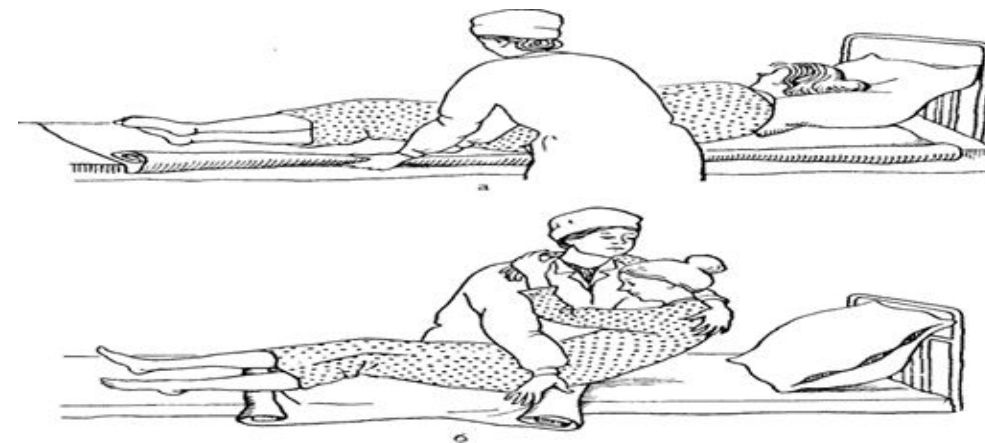

Рис. 3.9. Мытье век

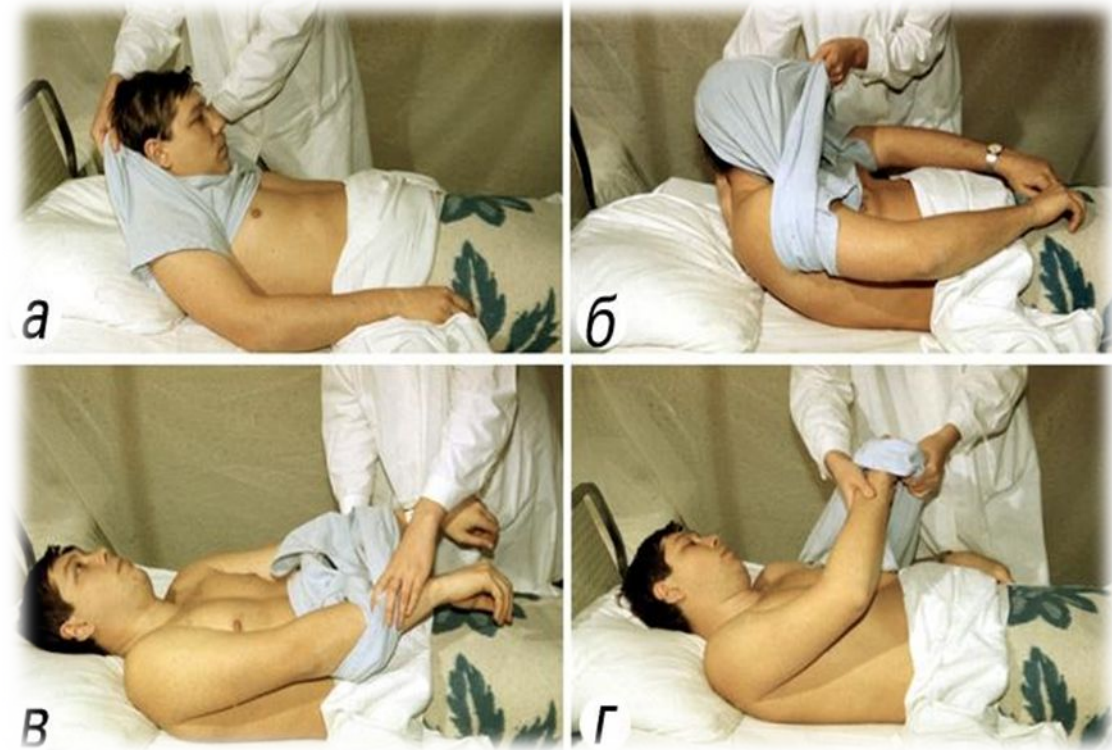
Науқасты төсегіне барынша ыңғайлы да жайлы етіп жатқызу керек. Науқас бірқалыпты ұзақ жатқан жағдайда оның тері күтімі маңызды. Өйткені, ауыр науқастанған адамдардың арықтап жүдеулеріне байланысты, бұлшық еттері азайып, терілері сүйектеріне жақындайды, сөйтіп сүйек батқандықтан ойылады, яғни саржамбас болады. Терінің ерте зақымданатын жерлері науқастың жамбасы, жауырыны, ұршық сүйектерінің басы, шынтағы және өкшесі. Әрбір 2 сағат сайын науқасты бірнеше минут қырынан жатқызып отыру керек. Науқастың төсегінде, іш киімінде денесінде бататын қыртыс болмауы тиіс. Ол үшін күніне оның төсегін 2-3 рет қағып, қайта салған дұрыс. Медбике науқас терісінің тазалығы мен терінің түрі өзгеріп, жараның алғашқы белгілері білінсе, онда сол араны салқын сумен сабындап жуып, құрғатады, содан кейін спиртпен сүртеді. Жамбас сүйегінің астына дөңгелек резеңке, өкшеге және шынтақ астына мақтаны дәкеге орап дөңгелек жастықша етіп қою керек. Егер теріде жараның алғашқы белгілері біліне бастаса, яғни тері қызара бастаса, онда сол қызарған тұсты күніне 1-2 рет 5-10% перманганат калийерітіндісімен немесе 10% камфора спиртімен сүрту керек. Ауруханада жатқан науқас адамдардың төсек орындары мен іш киімдерін жетісіне 1 рет ауыстырып тұрады.

Егер науқас адам төсегінен тұра алмайтын болса, мына әдістермен ауыстырылады.

1. Әуелі жастықты алады.
2. Содан кейін науқасты бір қырымен, бетін керуеттің шетіне қаратып жатқызады.
3. Науқастың артқы жағындағы босаған ақ жайманы жіңішкелеу етіп орап алып тастайды да, оның орнына таза жайманы осы әдіспен салады.

Хәлдері ауыр науқастардың көйлектерін шешіндіріп, киіндіру оңай емес, сондықтан көйлектің алды ашық болғаны жөн. Сонда ауру адамдарды киіндіру де, шешіндіру де жеңілдейді. Алды ашық көйлекті шешу әдісі: әуелі науқастың екі иығынан көйлекті төмен ысырып түсіреді де жеңінен бір қолын шығарады, содан кейін артқы жағын босатып екінші қолын шығарады.

Ауыр халдегі науқастарды тамақтандыру.

а

б

Палатаны таза ауамен желдетіңіз, содан кейін науқасты тамақтандыруға әзірлеңіз. Тамақтануға ыңғайлы етіп отырғызуға көмектесіп, қолын жуады. Тамақты палатаға жылы күйінде әкеліп, керуеттің жанындағы столға қояды, сырқатты тамақтандырған кезде аз мөлшерден әлсін-әлсін қасықтап асықпай береді. Хәлі ауыр сырқатты бірнеше кезекте тамақтандырады. Науқастың дене қызуын күніне 2 рет, яғни азда сағат 6-8, кешкісін сағат 16-18 де (5-10 минут) өлшейді. Дене қызуын өлшер алдында термометрді қояды. Термометрді қойғанда оның сынап тұрған жіңішке жағы науқастың қолтығына толық еніп, қысып тұруы керек. Дені сау адам денесінің қызуы 37°C -ден аспауы тиіс. Медбике жағдайы ауыр науқасты күткен кезде науқастың жанында жиі болып, оның хәлін байқап, тексеріп отырады. Сонымен қатар науқастың тамыр соғысын тексеріп, оның соғу жиілігін, күшін, артериялық қан қысымын өлшейді және тыныс алуын тексереді. Есте болуы тиіс! Ауыр халде жатқан науқас адамға оған жақсы қарап, жақсы күтсе, сырқаттың ауруы асқынбай өз мерзімінде жазылары сөзсіз. Психикалық науқастарды жүйкесіне қатты әсер бермей сөйлетіп, жақсы қарым-қатынас таба біліп, шыдамды бола білу керек.

Қорытынды

Ауыр хәлде жатқан науқас адамға оған жақсы қарап, жақсы күтсе, сырқаттың ауруы асқынбай өз мерзімінде жазылары сөзсіз. Психикалық науқастарды жүйкесіне қатты әсер бермей сөйлетіп, жақсы қарым-қатынас таба біліп, шыдамды бола білу керек.